

Plutarks vurdering af Perikles

5 Den græske forfatter, Plutark (ca. 45-120 e.Kr.) skrev en række biografier om store græske og romerske personligheder. En af biografierne omhandler Perikles – Athens politiske leder under det, der blev anset for demokratiets blomstringstid.

10 Thukydid antyder, at Perikles' statsstyrelse havde en aristokratisk karakter, "af navn et folkestyre, men i virkeligheden et eneherredømme bestående af statens ypperste mand," men mange andre siger, at folket ved først af ham blev bragt ind på jordudlodninger¹, uddeling af penge til fester² og aflønning, så at det fik dårlige vaner og som følge af hans politik blev ødselt og tøjesløst fremfor besindigt og arbejdsomt. [...]

15 Alle de følelser, der, som rimeligt er, opstod hos en mængde, der havde så stort et herredømme, forstod han alene at behandle på passende måde, og idet han især ved at vække håb eller frygt ligesom regulerende lagde bånd på deres overmod eller lindrede og trøstede dem i deres mismod, viste han, at veltalenheden, som Platon siger, er ledelse af sjæle, og at den har sin største opgave i metodisk behandling af karakterer og følelser, ligesom en slags toner og klange i sjælen, der kræver ganske harmonisk berøring og anslag. Og grunden hertil var ikke blot hans dygtighed som taler, men, som Thukydid siger, hele hans levemåde og tilliden til denne mand, hvis ubestikkelighed og uafhængighed af penge var evident. [...]

20 Begivenhederne bragte snart athenerne til at forstå, hvad de havde haft i Perikles og savne ham dybt. For også de, der, mens han levede, havde følt sig trykkede af hans magt, som fordunklede dem selv, de måtte nu, da de straks efter hans bortgang fik at gøre med andre talere og folkeledere, indrømme, at der aldrig havde været en karakter som var mere mådeholden i storhed og værdigere i mildhed, og hans ildesete magtstilling, som man tidligere havde kaldt
25 eneherredømme og tyranni, viste sig nu at have været et frelsende værn for staten; den blev nu hjemløst af så stor en fordærvelse og slethed, som Perikles havde holdt nede ved at gøre den svag og kraftesløs og hindret i at blive uimodståelig ved grænseløs frihed.

30 *Vit. Plut.* 9, 15, 39. Overs. K. Hude: *Levnedsbeskrivelser af Plutarch*, bind 3, Kbh. (1932), jf. M. Cl. Gertz: *Thukydides's Historie*, Kbh. (1897-98). Sprogligt fornyet

¹ Man uddelte f.eks. jord til athenske kolonister taget fra oprørske forbundsfæller

² Staten refundere borgerne billetprisen til teatret